

ICMEN konferenssi Zagrebissa Kroatiaassa 14.-16.10.2014

Historialliset puitteet, moderni teema

ICMEN vuoden 2014 konferenssin teema oli houkuttelevan kiinnostava. Vaikka Helinä Rautavaaran museon edustajat olivat jo ehtineet kertoa osallistavasta Arooska-näyttelynsä prosessista useassa kansainvälisessä kokouksessa, tuntui, että teemaan ”Museums and Innovations” ja sen sessioon ”Collaborations” olisi jotain annettavaa. Osallistuin konferenssiin esitelmällä ”Selfie of a museum professional in an collaborative exhibition preparation process”. Zagrebin kokous oli myös ensimmäinen käyntini Balkanin maissa, joten paljon oli opittavaa myös käynneistä paikallisissa edustustiloissa, kuten Palace Dverce ja museoissa, kuten Zagrebin kaupunginmuseo.

Kokouspaikka, Mimara Museum oli hieno uusbarokkinen rakennus kaupungin keskustassa. Kokouksen henkilökunta oli avuliasta ja ystävällistä ja sai asiat luistamaan, vaikka alustusten esitystahti oli tiivis. Suurin osa alustuksista oli vain 10 minuutin pituisia. Näin jokaisen osapäiväsession loppuun ehdittiin järjestää myös paneelikeskustelu. Aikaisempiin komiteaosallistumisiin verrattuna ICME:ssä oli suurempi variaatio eri ammattiryhmiä museoista, mikä kenties teki alustuksista ja keskusteluista niin kiinnostavia, kun monta näkökulmaa tuli esiin. Jossain kohtaa huomasin tulleeni jopa niille rajoille, että koin koko museokäsitykseni olevan testattavana: Millä ehdoilla paikoilleen pysähtynyttä kiertonäyttelyä voi kutsua museoksi? Entä pitkäaikaista performanssia, johon ”museo” vieraat osallistuvat kävijöinä?

Esimerkkejä alustuksista

Pääpuhujista professori Tomislav Šolan näköala, jota hän avasi kuulijoilleen Museums and Innovations, oli maailmoja syleilevä. Hän pohti museoiden nykypäivän tendenssejä ja vertasi niitä perinteisiin humanistisiin arvoihin, saaden ne näyttämään tuoreilta. Itse olen aina pitänyt tällaista ICMEläistä lähestymistää ja kollegojen keskeistä, luottamuksellista oman työnsä kyseenalaistamista virkistävänä

Itävaltalainen Matthias Beitzl esitteli taiteilijan vapautta soveltavan Museum of Dissent -näyttelyn Wienistä. Käsitetaiteeksi ymmärrettävä ”museo” haastaa kävijänsä pohtimaan, onko Museum für Volkskundeen rekonstruoitu kokonainen kauppa museotyötä parhaimmillaan, sillä se pelasti purettavaksi päätyneen perinteisen kaupan ja loi kävijöille elämyksellisen kauppavisiitin, vai oliko se ”varastohuone”, joka jopa pilkkaa museotyötä. Taiteellisen ja dokumentaarisen tai kulttuurihistoriallisen esittämistavan tarkoituksellinen tai tahaton sekoittaminen synnyttivät monia hyviä puheenvuoroja seminaarin sessioissa.

Alkuperäiskansat olivat teema, jolle kuuloaistini oli Zagrebissa herkistynyt. Sitä käsitelti muun muassa Gerald McMaster, Art Gallery of Ontarion Kanadan taiteen kokoelman kuraattori. Hän esitteli alkuperäiskansan taiteilijoita ja näiden kantaaottavia näyttelyitä. Hänen visionsa museoammattilaisten roolista alkuperäiskansan omien museotoimijoiden fasilitaattoreina jäi mieleeni hyväksi tuliaisiksi tuleviin töihini.